

Vehimlerin ortalaması

19 63'te Türkiye İşçi Partisi'ne kaydımı yaptırdığım zaman ondokuz yaşındaydım. İhtida edinceye, yani yirmidokuz yaşına kadar cismani varlığımı olduğu kadar zihnimi de Türkiye'de sosyalist hareketin hâli, mâzisi, âtisi meşgul etti. Ömrümün geri kalan daha büyük kısmında gerek kültürel ve gerekse siyasi vechesiyle islâmiyet aslî meşgalem oldu. Dolayısıyla Türkiye'de sosyalizmin ve islâmiyetin güncel gerçekliği konusunda yakından (veya bit-tecrübe) bilgilenme fırsatı bulduğumu söyleyebilirim.

Siyasi kalkışmalar ciddiye alınacak olursa Türk siyasetinde son kırk yıl boyunca sosyalizmden ve islâmiyetten başka yoğunluk alanı doğmadığını hepimiz biliyoruz. Gariplik şurada ki bu alanlar asla gerçek boyutları bilindiği için toplum hayatında rol üstlenmiş düşünceler olarak kabul edilmedi. Sosyalizm ve islâmiyet yaratıkları vehim dolayısıyla önemli sayıldı.

İSMET
ÖZEL

Resmî siyaset anlayışının her ikisinden de uzak durmak suretiyle resmiyet kazandığı bu iki siyasi tutum herkes için birer yanılısma alanı oluşturdu. Sayıları ve toplum katmanlarındaki yerleri ne olursa olsun sosyalistler ve müslümanlar karşılıklı olarak birbirlerini yanlış anlamanın zaruretine, giderek kaçınılmazlığına inandı. Bunların herbiri bir diğerine kabul edilemez vasıflar atfetmediği taktirde kendi yönsemesinin açıklanamaz veya haklılaştırılmaz duruma düşmesinden endişe etti. Sosyalist veya islâmcı siyaset yürütmek isteyen insanlar için hem yandaşları hakkında, hem de dışladıkları unsurlar hakkında bir yandan vehme kapılmak, öte yandan vehim üretmek gerekli sayıldı. Yandaşlar ve dışlananlar kapınılan vehimleri de, üretilen vehimleri de gönüllüce benimsedi.

Sosyalistlerin veya hangi eğilimde olurlarsa olsun solcuların iktidara yürüyor olmaları sebebiyle devletin bir tehdit altında kaldığı bir vehimdi. Cumhuriyetin laik karakterini tehdit eden bir islâmcı kalkışmanın güncellik kazandığı bir vehimdi. Dolayısıyla, devletin önce sol ve sonra da sağ tehlikeyi bertaraf ettiğini söylemenin vehimleri ortadan kaldıran yeni bir vehim sayılması gerekirdi. Ama vehimlerin vehmini taşımanın kimseye ve hele de devlete hiç yararı yoktur. Bu yüzden günümüzün siyaseti ancak vehimlerin bir ortalaması alınarak yapılabilir.

Vehimlerin ortalaması nasıl alınıyor? Şöyle: Falanca bizden değildir; fakat bizdenmiş gibi davranıyor. Bu da bizim işimize geliyor. Filânca bizdendir; lâkin bizden değilmiş gibi davranıyor. Bu bizim işimize geliyor. Ortalama bir vehimle durum idare edilebildiği için hiç kimse "biz" demekle kimin neyi kastettiğini sormak gereği duymuyor. Üstelik sorulmasını da istemiyor. Türkiye'de herhangi bir siyasi tutum benimsenirken başlangıç noktası vehim olduğundan ve vehimlerden irili ufaklı herkes istifade ettiğinden ortalama vehim siyasete bulaşan herkese ilaç gibi geliyor.